

„A terület védetté nyilvánításának indokolása

A védetté nyilvánítás célja, hogy megőrzésre kerüljenek a Mezőföldre jellemző lösz alapkőzetű, vegetációtörténeti jelentőségű erdőtársulások. Ezen erdőtípusok megőrzésével biztosítható, hogy fennmaradjanak az életlehetőségei azoknak a ritka növény- és állatfajoknak melyek most jellemzik a területet. Továbbá megvédjük a természetes és természetyszerű élőhelyeket, növeljük ezek kiterjedését, valamint biztosítuk a terület további, természetvédelmi célú kutatását. Szolgálja a természet iránt érdeklődők ismeretszerzését, mutassa be a térség természeti értékeit.

A terület általános jellemzése

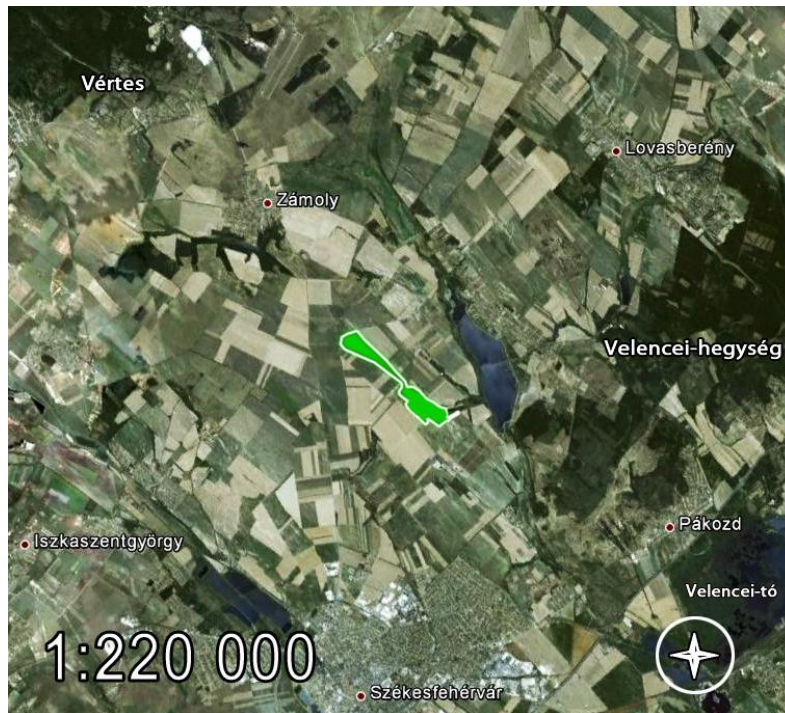
A Máriamajori-erdő és Nagy-völgy a Mezőföld északi részén, Pátkától nyugatra, Zámolytól délkeletre, az ún. Zámolyi-táblán helyezkedik el. (TSZF-i magasságok: max: 202,5 m; min: 145,0 m).

A vetődésekkel határolt Zámolyi-táblát északon a Zámolyi-medence, keleten a Császár-patak völgye, délen a Velencei-hegység gránitrögei, nyugaton pedig a Móri-árok és a Fejér megyei Sárrét határolják.

A Máriamajori-erdő és a Nagy-völgy a Dunántúli-középhegységnek, mint nagytájnak (makrorégió, száma 5.), ezen belül a Vértes-Velencei-hegyvidéknek, mint középtájnak (mezorégió, száma 5.2), a Velencei-hegység és környékének mint kistáj-csoportnak (szubrégió, száma 5.2.3), a Sörédi-hátnak mint kistájnak (mikrorégió, száma 5.2.32) a része Magyarország tájainak rendszertani felosztásában a MTA Földrajztudományi Kutatóintézet adatai alapján.

Közigazgatásilag a terület a Fejér megyei Székesfehérvár külterületéhez tartozik.

A terület kistájegységben elfoglalt helyét az 1. kép mutatja.

1. kép: A Máriamajori-erdő és a Nagy-völgy elhelyezkedése a kistájegységben

Éghajlat

A Máriamajori-erdő és a Nagy-völgy éghajlatának vizsgálatánál a Mezőföld éghajlati jellemvonásaiból kell kiindulni, figyelembe véve a szomszédos Vértess és Velencei-hegység befolyásoló hatását.

A Máriamajori-erdő és Nagy-völgy területén mérsékelt meleg, mérsékelt száraz, mérsékelt hideg télű éghajlati körzet jellemvonásai érvényesülnek.

Az évi napfénytartam 2000-2050 óra. Legtöbb a napfény júliusban, átlagosan 290-300 óra. Felhőzetének évi átlaga 55-60%, a borult napok száma 100-120, a derült napok száma 60-70. Nyara mérsékelt meleg, déli részén mérsékelt száraz. A júliusi középhőmérséklet 21 és 21,5 °C között alakul. Tele mérsékelt hideg. A januári középhőmérséklet -1,5 és -2 °C között alakul. Évi középhőmérséklete 9,5 – 10 °C. Az uralkodó szél iránya megegyezik a hazánkban jellemző széliránnyal, vagyis északnyugati. Ebben szerepe lehet a Móri-árok északnyugati irányának is. A szél erőssége mérsékelt az ország keleti és nyugati széleihez képest. Az évi átlagos csapadékmennyiség 581 mm, ami mezőföldi viszonylatban kedvezőnek mondható, ám vízháztartása erősen veszteséges. Az évi vízhiány 100-125 mm-re tehető.

Hidrológia

A völgynek állandó vízfolyása nincs, a fennsíkról lefutó vizeket a mellékvölgyek a főágba vezetik, ahol az rövidebb-hosszabb út után eltűnik a völgyfenéken. Kifejezetten csapadékos időszakokban alakulhat ki olyan vízfolyás, ami a völgy lejtését követve eléri a Pátkai-

víztározót. Jellemző, hogy a területen egy mesterséges betonteknőből kialakított vaditató biztosítja az egyetlen folyamatos szaporodó helyet a kételtűek számára.

Geológia, geomorfológia

A pleisztocénben a Zámolyi-tábla denudációs terület volt. A felszínt areálisan letaroló, gyors denudáció az üledékes kőzetet jelentősen lepusztította és sík táblafelszínt alakított ki.

E denudált pannon tábla nagy részét lejtőtörmelékes, kavicsos, agyagos lösz borítja, és felszínén csak foltokban található típusos lösz. A terület fúrásszelvényei szerint a kavicsos lösz alatt vastag kavicsos homok található, mely hosszan tartó eróziós tevékenységről tanúskodik. Az erózió a Vértesből rengeteg dolomit- és kvarckavicsot hordott le, mely ma is nagy foltokban takarja a lösz felszínét.

A holocénben az újpleisztocén löszfelszínbe hátráló erózióval mély eróziós völgyek (pl. Pénzverő-völgy, Aszal-völgy, Rác-völgy) vágódtak be.

E löszös üledékkel fedett pannon tábla a Pátkai-löszplató nyugati folytatásának tekinthető. A tábla keleti felét néhány hátravágódott mély aszó völgy tagolja, mint pl. az Árkos-völgy, a Bodzás-völgy, a Nagy-völgy.

Dél felé haladva a domborzat fokozatosan élénkebb lesz. A táblának ez a déli része délnyugat felé erősen kibillent. Itt megjegyzendő, hogy e kibillenés a Sárrét medencéjének holocén süllyedésével hozható összefüggésbe, és a fentebb említett fiatal eróziós völgyek északnyugat-délkeleti csapásiránya arra enged következtetni, hogy e kibillenés a völgyképződést követően történt.

Talajtan

A terület alapkőzete a lösz, ami helyenként egészen elvékonyodhat. Ezt bizonyítja a közeli Aszal-völgyben természetes úton előbukkanó homokkő tábla, valamint a Nagy-völgy mesterséges löszfalának szélén heverő homokkőtömbök jelenléte. A felső talajréteget barna erdőtalaj alkotja.”